SAJŪDIS

ATGAIVA Nr. 3

LPS ROKIŠKIO RĖMIMO GRUPĖS INFORMACINIS BIULETENIS

...sugrįžtanti Saulė vėl Grįžulo suka Ratus,
Vėl žvelgia Čiurlionio karaliai į Lietuvą
žvilgsniais giliais
Ir šaukia kiekvieną išeit
į naujuosius metus
Tautos atgimimo keliais.
O Varpas kartoja —
Su meile į Žmogų pažvelkite!
Kelkite! Kelkite! Kelkite! Kelkite!

Jonas KAVOLIŪNAS

Malda Sibiro lietuvių vėlėms

Vėlinių vakarą vėlių degam žvakes kapų kauburiuos.
Sibiro toliai speiguoti, ar Lietuvą menat
Lagerių gniaužtuos lediniuos
Mirštant bežadėj maldoje moteriai,
Supusiai vygę Dzūkijos smėlėtame kaime?
Lenos deltoj, Laptevų archipelaguos,
Ledjūrio bangos klausia išplautąjį kaulą,
Kas tu, kokios tu Tėvynės?
Ar atsaką tarsi, Jakutijos amžino įšalo žeme,
Vardą archaiško krašto po baltų dangum?
Jojo vaikai tavyje žole, medžiais pavirto.
Ir vėlės vakarą vėlų vėjuotą į tolį išeina
Kur kelrodė dega žvaigždė.
Į Lietuvą rodantį kelią,
Kur bokštai Tėvynės vilčių —
Buveinė per amžius jums bus.

Antanas ZILINSKAS

GINČUOSE GIMSTA TIESA

Vėl apie veteranų privilegijas

Daug diskusijų pasipylė, pajudinus veteranų privilegijas, bet dar kartą paliesiu, nes tai opus klausimas visiems.

Lenkiam galvas ir atiduodam prideramą pagarbą tikriems kovotojams, praėjusiems visas karo negandas, o ne tiems, kurie nematė net gyvo vokiečių kareivio. Tikri garbingi kovotojai yra kuklūs ir nesigiria savo žygiais ir žaizdomis, kai tuo tarpu kai kurie „šiaudiniai" kovotojai vaizduojasi baisiais didvyriais, tarsi jie būtų laimėję karą. Tai daugiausia liečia 1926—1928 metais gimusius pašauktinius, kuriems nebeteko ginklo paimti į rankas, o tereikėjo atstatyti sugriautus tiltus bei gamyklas. Ir jie šiandien manosi esą didvyriais, nes yra laikomi karo dalyviais ir naudojasi tam tikromis teisėmis, nors tai ne visai jiems priklausytų.

Paimkime ir kai kuriuos partizanus — jie narsūs buvo prieš pavienį girtą viršaitį, policininką, o atvirai su vokiečių armijos dalimis kautis privengė. Nesakitant kelių sunaikintų kaimo pieno priėmimo punktų bei poros geležinkelio operacijų, jų veikla tuo ir apsiriboja. Kai degė Miliūnų bei Plunksnočių kaimai — jie klaidžiojo po Latvijos miškus. Karo metu partizanus priglausdavo ir pamaitindavo žemdirbiai, kuriuos po karo tie patys partizanai vežė į Tolimąją Siaurę. Nekalp pasižymėjo ir naikintojų būrių kovotojai, kurių gretose retai būdavo sąžiningas, darbštus žmogus. Neretai tuos „pasižymėjusius" kovotojus sudarė prasigėrę, darbo vengiantys asmenys, turėję asmeninį pyktį ar pavydą darbščiam sąžiningai dirbančiam žmogui.

Mano tėvas buvo nužudytas 1941 metais kaip tarybinis darbuotojas (gyvas užkastas Steponių miške). Vyresnysis brolis 1941—1944 m. kovėsi su vokiškaisiais okupantais partizanų eilėse Biržų rajone (žuvo 1944 m.). Amžinatilsį motinai už žuvusį maitintoją tebuvo paskirta pensija iki gyvos galvos — 10 rublių (8 išlaikytiniai). Už sūnų — ničnieko, tarsi jis iš viso neegzistavo. Galbūt jie, žuvusieji, niekam nebeegzistavo, nes visuomenės ir valdžios buvo užmiršti — tik artimųjų širdyse liko gyvi amžinai.

Ir kai jūs, gyvieji karo veteranai, švenčiate Pergalės dieną, mums, žuvusiųjų artimiesiems, telieka jų kapų aplankymas.

Jūs, veteranai, turite puikius butus, jums visokios lengvatos, o mums, žuvusiųjų artimiesiems, tenka gyventi prieškarinio statymo namuose be vandens, be patogumų. Mes visur su visais pilietiais stovime prie prekių eilėse ir nešaukiame, kad esame nuskriausti.

A. ZEMLICKAS
Rokiškio RSO statybininkas

Honorarą skiriu LPS Rokiškio rėmimo grupei.

Esu!

Neverk, neraudok,
Piemenėli rasų,
Atsitrenkęs
Į pirmąjį savo „esu!"
Nevaitok, kad buvai
Be savęs savyje,
Kad manei, jog
Iš viso nutrūko
Gija Lietuvos
Tavyje.

Neraudoki, neverk,
Paskubėki suvokt,
Kad buvai,
Kad esi —
„Vardan tos Lietuvos"
Ir jei kas net
Bandys sukapoti tave —
Sakalėlis kiekvienas
kartos:
Lietuva!

Tu dabar jau žinai,
Kas buvai,
Kas esi —
Tad bent
Liktumei Tu,
Jei išnyktų visi...

Nuo tavęs vėl pabus
Amžinybei rasų
Nesibaigiantis mūsų
Ir tavo „esu!"

Algis SVIDINSKAS

Rokiškėnas P. Šiulys buvo ištremtas į Krasnojarsko kraštą, ten jis buvo vienintelis tuo metu fotografas. Iki šio laiko jis yra išlaikęs ne tik nuotraukų, bet ir negatyvų. Vėliau skaitytojus apie tai informuosime plačiau.

Šioje nuotraukoje užfiksuota džiugi tremtiniams akimirka — jie iš tremties grįžta į Tėviškę.

Atviras laiškas O. Muchinui ir V. Mačiulskiui

Jūsų kalbose, pasakytose Rokiškio rajono XX partinėje konferencijoje, atsispindėjo priešiškumas ir neapykanta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui. Tai kartu priešiškumas ir neapykanta visai lietuvių tautai, o juk čia gyvenate. Sąjūdį kaltindami nacionalizmu, fašizmu ir tuo, kad jis griauna Tarybų valdžios iškovojimus ir nori užgrobti valdžią, jūs patys save parodėte, kad esate tarsi didžiavalystybiniai šovinistai, persitvarkymo ir demokratijos, o tuo pačiu ir partijos bei visos Lietuvos ir atsinaujinančios Tarybų Sąjungos priešai.

Visas pasaulis žino, kad Sąjūdį sukūrė patys šviesiausi šalies protai, ir Sąjūdžio idėjos ir tikslai atitinka partijos XXVII suvažiavimo persitvarkymo idėjas. Sąjūdis yra aktyvus ir svarbiausias pagalbininkas, įgyvendinant XIX partinės konferencijos nubrėžtas atsinaujinimo ir demokratizavimo kryptis. Sąjūdis užgrobti valdžią nesiekia, o priešingai — siekia demokratijos pagrindais į valdžią pastatyti tikrus liaudies atstovus. Jūs Sąjūdžio veiklą apibūdinote ir pavadinote „klasių kova". Šią klasių kovos teoriją, sukurtą Stalino, pasilaikykite sau, o mums jos nesiūlykite, nes lietuvių tauta, kaip ir visos kitos TSRS tautos, pakankamai daug ir beprasmiškai neteko kraujo ir sudėjo aukų, paklususi šiai ideologijai.

Aš asmeniškai jos taip pat sočiai patyriau ir žinau jos vaisius. Mūsų šeimą iš šešių asmenų klasių kovos strategai išvežė į Sibirą 1947 metais, ir belikome gyvi tik trys. Kiek vargo ir kančių patyrėme, ir niekas negalėtų pasakyti už ką. Mano tėvas — Aloyzas Cirūnas, Napolio, buvo naujakurys. 1933 metais gavo 7 ha pelkėtos pamiškės žemės ir žinojo tik sunkų ūkininko darbą. Jis niekada nedalyvavo jokioje veikloje, tuo labiau politinėje, tačiau, nepaisant viso to, NKVD nusikaltėlių buvo nuolat kankinamas ir pagaliau su visa šeima išvežtas į Sibirą, nes atsisakė bendradarbiauti su NKVD, t. y. nesutiko būti provokatoriumi, šnipinėti ir skųsti savo kaimynus ir artimuosius. Mano motina su naujagimiu be jokio teismo ir kaltinimo buvo išvežti į lagerį, kur ir mirė. Neališkus likimas ir 5 mėnesių kūdikio po motinos mirties. Atrodo, taip pat mirė. Man buvo 11 metų, o mano seserial, išveztal su manimi ir mano tėvu, — 7 metai. Kartu su mumis išvežė ir mano tėvo tėvą — 80 metų amžiaus senuką, kuris mirė po mėnesio. Kokia visų mūsų kaltė, kad, spigiant žiemos šalčiams, senus, ligotus, vyrus ir moteris su mažais vaikais sumetė į gyvulinius vagonus ir nuvežė į Tomsko taigą? Vien tik kelionė vagonuose truko dvi savaites, o kur dar kitos kančios ir vargai žiemos metu spiginant 50 laipsnių šalčiui. Sakau jums ir jūsų bendraminčiams: jeigu jūs negalite pernešti dabar visoje šalyje vykstančio atsinaujinimo ir demokratizacijos proceso ir jūsų nepatenkina mūsų tautiečių svetingumas, tai mums netrukdykite kurti tikrą Tarybų valdžią ir demokratiją. Tuščios jūsų svajonės atkurti stalinizmą ir brežnevizmą. To daugiau niekados nebebus, kad ir kaip jūs norėtumėt. Ir mūsų tautai priklauso civilizuotos žmonijos svarbiausi iškovojimai — suverenitetas, parlamentas, demokratija. Kolonializmui, apgaulei ir prievartai turi būti galas.

V. CIRŪNAS
Darbo veteranas, buvęs tremtinys

Siūlome

Pritariant rokiškėnams, rajono vykdomajam komitetui siūlome:

aikštę, kurioje yra R. Antinio Nepriklausomybės paminklas, pavadinti Nepriklausomybės aikšte, tuo bus jaučiamas glaudesnis ryšys su tautos kultūrinėmis vertybėmis ir miesto centro architektūra;

būtina sudaryti rajone komisiją, kuri peržiūrėtų gatvių, mokyklų pavadinimus, suteiktų pastatams ir gatvėms labiau nacionalinę prasmę, susietą su Rokiškio rajonui būdinga istorija, kultūra ir architektūra.

Kad ateity, atsukus laiko ratą keletu dešimtmečių atgal, netektų gailėtis, suteikiant naujus pavadinimus (taip pat parenkant ir vadovaujančius kadrus), dažniau tarkimės su rajono visuomene.

INFORMUOJAME ● INFORMUOJAME ● INFORMUOJAME

LPS Rokiškio iniciatyvinė grupė su rėmėjais ir kultūros darbuotojais aptarė, kaip geriau paminėti **vasario 16-ąją.** Nutarta šią dieną 13 valandą prie R. Antinio Nepriklausomybės paminklo surengti mitingą. Vakare 19.30 val. rajoniniuose kultūros namuose — tautinis koncertas.

● ● ●

Jau buvo laikraštyje informuota, kad keliami kandidatai į TSRS liaudies deputatus. Nemažai kolektyvų iškėlė **LPS Sąjūdžio narius — M. Martinaitį ir V. Tomkų.** Reiškiame pasitikėjimą šiais žmonėmis, pritariame jų kandidatūroms.

● ● ●

Primename, jog **sausio 28 d. 11 val. rajoniniuose kultūros namuose** įvyks LPS rajono konferencija. Kreipiamės į rajono mokyklų vadovus, prašydami sudaryti galimybę pedagogų delegatams ir svečiams dalyvauti konferencijoje.

Kitą mėnesį „Atgaiva" laikraštyje išeis kaip LPS rajono tarybos biuletenis.

● ● ●

Pastebėjote, kad „Atgaivoje" nerašome prierašo, jog mūsų nuomonė nebūtinai sutampa su autorių. Manome, kad šių dienų spaudoje turi atsispindėti įvairūs požiūriai.

Iš redakcijos pašto

Kelnių nepasiuvo...

Lapkričio pabaigoje Rokiškio BGAK siuvykloje užsisakiau, kad pasiūtų moteriškas viršutines kelnes, kurias, kaip mus vėliau informavo, priėmė sukirpėja Kliučiova.

Atvykus paskirtą dieną pasimatuoti (tai buvo apie gruodžio vidurį), sukirpėja pareiškė, kad kelnių nepasiūs, nes mažai medžiagos. Atseit nėra iš ko juosmens ir kišenių padaryti. Medžiagos buvo 1,27 m (plotis — 1,42 m). Nuvežus į kito rajono BGAK tokios pat medžiagos ir tokį pat gabalą (parduotuvėje pirkau du vienodus gabalus), pasiuvo be jokių priekaištų, net dar 5 cm palenkė ir keletą nedidelių gabalėlių grąžino.

Sausio 12 d. apie 17 val. nuėjau atsiimti medžiagos į minėtą siuvyklą, norėjau išsiaiškinti, kodėl kitur pasiuva, o Rokiškio siuvykloje pritrūksta medžiagos, tai priėmėja pakeltu tonu pareiškė: „Vežkite ten, kur pasiuva". Paprašius pageidavimų - skundų knygos, ji mane nusiuntė pas vedėją, o tuo momentu vedėjos nebuvo.

Taip ir likau neišsiaiškinusi. Mano nuomone, pirmos klasės siuvyklai toks nekultūringas klientų aptarnavimas didelės garbės nedaro.

Z. BUCKUVIENĖ
Kavoliškis

Ačiū, Mokytojau!

Jau greit bus dveji metai, kai aš baigiau mokyklą, bet niekaip negaliu pamiršti jos gerų mokytojų.

Mokykla — kiek daug įvairių minčių, jausmų, prisiminimų sukelia šis žodis kiekvienam žmogui. Čia prabėga nemaža gražiausių mūsų metų — vaikystė, paauglystė, jaunystė.

Čia pirmos sėkmės džiaugsmas, čia pirmas nesėkmės kartėlis. Kiekvienam jie įteikė raktus į savarankišką gyvenimą. Ačiū Jums, brangūs Mokytojai, už tai, kad skiepijote mumyse gėrį ir grožį, pagarbą žmogui, meilę darbui. Jūs mokėte tiesą atskirti nuo melo, norėjote, kad mes būtume teisingi, dori, sąžiningi. Ačiū už tą kaitrią širdies šilumą, už jaukumą, už begalinį gerumą ir meilę mums.

R. BIMBAITĖ
Pandėlio miestovalgyklos darbuotoja